

Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити висновок, що на сьогоднішній день в Україні існує потреба в подальшому затвердженні Дисциплінарного статуту поліції, уточненні поняття дисциплінарного правопорушення, визначенні діянь, що визнаються дисциплінарними проступками, та диференціації дисциплінарних стягнень взаємності від тяжкості дисциплінарного проступку.

Список бібліографічних посилань:

1. Проект Закону про Дисциплінарний статут Національної поліції України від 16 травня 2016 р. № 4670 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59106.

2. Статус поліції: міжнародні стандарти і зарубіжне законодавство / За заг. редакцією О. А. Банчука. – К. : Москаленко О. М., 2013. – 588 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pravo.org.ua/img/books/files/statuspolicii-banchuk-2013.pdf>.

3. Bundesdisziplinargesetz vom. 9. Juli 2001 (Bundesgesetzblatt 1. I S. 1510), zuletzt geändert durch Artikel 11 des Gesetzes vom 22. April 2005 (Bundesgesetzblatt 1. I S. 1106).

4. Мачковский Г. И. Полиция (организация, кадры, уголовно-процессуальная деятельность) / Мачковский Г. И. – М. : ВНИИ МВД СССР, 1972. – 166 с.

УДК 342.924

Олена Олегівна МАРКОВА,

доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9970-0944>

ЩОДО ПИТАННЯ ПРО СПІВВІДНОШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКОНОДАВСТВІ

У зв'язку з євроінтеграційними процесами, які відбуваються останнім часом в Україні, саме сфера адміністративного законодавства сьогодні перебуває умовах інтенсивного реформування в напрямку формування діалогу між органами державної влади та громадянами через адміністративну процедуру. Реформування адміністративного права неможливе без законодавчого врегулювання процедурного аспекту відносин органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з громадянами. Це зумовлено як необхідністю захисту прав приватних (як фізичних, так і юридичних) осіб у відносинах з органами публічної адміністрації (зміст поняття «публічна адміністрація» обґрунтовано у першому розділі цієї книги), так і власне потребами підвищення ефективності діяльності останніх.

Для наукової спільноти та законодавця першочерговим постає питання розмежування на теоретико-практичному рівні на перший погляд суміжних понять, але при детальному вивченні зовсім різних, які хоч і мають спільні точки дотику, але і ознак, за якими вони відрізняються теж достатньо, щоб їх розглядати як дві самостійні категорії в адміністративному праві та законодавстві. Необхідно розробити концепцію праворозуміння даних правових понять, за основу будемо приймати судову концепцію адміністративного процесу.

На підставі проведеного аналізу та дослідження нами виділені критерії, які можна використовувати за основу при розмежуванні цих понять:

1) етимологія та правова природа цих понять;

2) завдання адміністративного процесу – забезпечити захист прав, свобод, та законних інтересів фізичних та юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень (судочинський підхід) [1, с. 325].

Завдання адміністративної процедури – забезпечити єдиний, чіткий та зрозумілий механізм правозастосування, внести впорядкованість та регламентованість у відносини органів державної влади із фізичними та юридичними особам; забезпечити реалізацію ними своїх прав, свобод та законних інтересів шляхом розгляду та розв'язання індивідуальних адміністративних справ; забезпечити суворий правовий режим дотримання прав і свобод громадян шляхом контролю; виступати дієвим засобом захисту проти суб'єктивізму й свавілля з боку службовців органів виконавчої влади.

3) суб'єктний склад. Суб'єктний склад учасників адміністративної процедури утворюють, передусім, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування – «адміністративними органами». Оскільки йдеться про розгляд та вирішення адміністративним органом справи, яка стосується конкретних приватних осіб, то іншим обов'язковим учасником такого провадження є фізична (громадянин України, іноземець, особа без громадянства) або юридична особа, яких у західному адміністративному праві часто узагальнено називають «приватна особа». До адміністративної процедури можуть бути залучені особи, які сприяють розгляду та розв'язанню справи: свідки, перекладачі, спеціалісти, експерти [2, с. 123].

Суб'єктний склад учасників адміністративного процесу (судочинський підхід), одним із основних суб'єктів, який відрізняє адміністративний процес і адміністративну процедуру є адміністративний суд.

4) предмет регулювання та сфери застосування. Щодо даного критерію, то на даний момент досить складно визначитися з чітким розмежуванням, оскільки на законодавчому та доктринальному рівні відсутнє чітка регламентація цих понять. Різноманітність підходів вчених щодо розгляду адміністративного процесу як (юрисдикційний,

управлінський, судочинський) створюють складність у праворозумінні предмета регулювання та сфер.

З огляду на вищесказане, вчені виокремлюють наступні сфери адміністративного процесу: 1) адміністративне судочинство (порядок розгляду справ в адміністративних судах); 2) управлінський процес (порядок реалізації повноважень органів виконавчої влади щодо підготовки і прийняття індивідуальних адміністративних актів); 3) квазіюрисдикційний адміністративний процес (порядок реалізації повноважень органів виконавчої влади з розгляду справ приватних осіб); 4) юрисдикційний адміністративний процес (порядок застосування заходів адміністративного примусу) [10, с. 72].

Відносно сфери застосування адміністративної процедури тут теж виникає проблема, оскільки понад із відсутністю законодавчого закріплення, існує ще недостатнє розуміння серед вчених. Тому необхідно звертатися до міжнародного досвіду. Сферами в яких використовується адміністративна процедура є сфера публічного управління. Адміністративна процедура регламентує відносини публічної адміністрації з приватними особами і спрямована на прийняття адміністративного акта та укладення адміністративного договору [3, с. 115].

5) функціональна спрямованість процедури та процесу різна:

Щодо адміністративної процедури: 1) контрольна функція; 2) правозабезпечувальна – забезпечує баланс інтересів учасників процедури та ефективність розгляду справи; 3) гарантійно-реалізаційна функція.

6) функція взаємодія з різними адміністративними з метою вирішення індивідуальної адміністративної справи.

Щодо адміністративного процесу: 1) регулятивно-статична функція (функція упорядкування, стабілізації відповідних соціальних зв'язків та відношень) найбільш виразно проявляється при визначенні правового статусу суб'єктів адміністративного процесу; 2) регулятивно-динамічна функція; 3) охоронна функція та захисна [4, с. 178].

Звертаючись до німецького законодавство з цього приводу, необхідно зазначити, що німецькі законодавці чітко проводять демаркаційну лінію між цими двома поняттями і за основу приймається функціональне призначення процедурно та процесуальної норми, зокрема адміністративно-процедурні норми – визначають порядок функціонування публічної адміністрації, адміністративно-процесуальні норми (визначають порядок функціонування адміністративних судів). Такий підхід є логічним з огляду на застосування і розуміння як для законодавців, так і для науковців. Адже, без чіткої вирізняльної позиції ми знову повертаємося до правової невизначеності, підміні поняття, тим самим формуючи неправильне праворозуміння, яка зумовлена специфікою та надзвичайною широтою правових відносин, які забезпечуються нормами адміністративного права.

Список бібліографічних посилань:

1. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України/ Авт.-упоряд. В. П. Тимошук. – Київ: Факт, 2003. – 496 с.
2. Адміністративне право зарубіжних країн [курс лекцій] / О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін. ; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – Київ: Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.
3. Михайлюк Я. Б. Загальна характеристика правового регулювання надання адміністративних послуг в Європейському Союзі / Я. Б. Михайлюк // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. – 2015. – Серія «Право». – Вип. 34. – Т. 2. – С. 113-117.
4. Адміністративні процедури і адміністративне судочинство в Німеччині: зб. матеріалів. – Київ: Німец. фонд міжнар. прав. співробітництва, 2006. – 180 с.

УДК 342.565.4

Інна Володимирівна МЕЛЬНИК,

начальник відділу по забезпеченню керівництва та звернень громадян Харківського апеляційного адміністративного суду

ПРАВОВИЙ СТАТУС ЕКСПЕРТА З ПИТАНЬ ПРАВА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

З 15 грудня 2017 року вступив у силу Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» котрим було внесено зміни до зазначених актів та викладено їх у новій редакції. Основним завданням зазначеного Закону було забезпечити ефективну реалізацію права на справедливий суд в Україні за допомогою нормативного врегулювання процесуальних механізмів [1].

Однією із новел, яка була введена в Кодекс адміністративного судочинства України (далі КАС України), стало запровадження інституту експерта з питань права.

Учасники справи набули права подавати до суду висновки експерта у галузі права щодо застосування аналогії закону чи аналогії права, змісту норм іноземного права згідно з їхнім офіційним або загальноприйнятим тлумаченням, практикою застосування, доктриною у відповідній іноземній державі. Разом з тим висновок експерта у галузі права не може містити оцінки доказів, вказівок про достовірність чи недостовірність того чи іншого доказу, про переваги одних доказів над іншими, про те, яке рішення має бути прийнято за результатами розгляду справи. При цьому висновок експерта у галузі права не є доказом, має допоміжний